

Savonlinnan Jäähalli Oy ja Savonlinnan kaupungin välinen harjoitusjäähallia koskeva kauppa; toimintaohjeen peruuttaminen

SL 11.05.2023 § 81
1201/00.01.00.02.03/2022

Valmistelija hallintojohtaja-kaupunginlakimies Markus Hämäläinen
markus.hamalainen@savonlinna.fi, p. 050 470 9394

Selostus

Taustaa

Kaupunginhallitus teki 3.10.2022 § 305 sivistyslautakunnan 15.9.2022 § 145 tekemän esityksen perusteella päätöksen, jolla kaupunginhallitus antoi Savonlinnan Jäähalli Oy:lle (kaupungin 100 %:sti omistama yhtiö, jäljempänä myös "Yhtiö") ennakkokäsityksenä ja toimintaohjeena kehotuksen ryhtyä viipymättä Yhtiön purkamista koskevaan menettelyyn esityslistaliitteen 1 suunnitelman mukaisesti.

Suunnitelman I vaiheen mukaan Yhtiön ja kaupungin välillä tehdään harjoitusjäähallia koskeva kauppa.

Yhtiön hallitus on käsitellyt jäähallirakennuksen kauppaa 17.10.2022 pitämässään kokouksessa ja Yhtiö osaltaan hyväksyi tätä koskevan suunnitelman.

Osana Yhtiön purkamista valmisteltiin Yhtiön omistaman ns. harjoitusjäähallin, joka sijaitsee Savonlinnan kaupungin omistamalla kiinteistöllä (KT: 740-13-9904-2) luovuttamista kaupalla Savonlinnan kaupungille.

Valtionavustuksen takaisinperinnän riski

Opetus- ja kulttuuriministeriön 31.5.2017 tekemällä päätöksellä (esityslistaliite 2) Savonlinnan Jäähalli Oy:lle myönnettiin 750.000 euron suuruinen valtionavustus.

Harjoitusjäähallin rakentamiseen myönnetyn valtionavustuksen takaisinperinnän riskiä voidaan pitää määrän osalta huomattavana. Valmistelun aikana takaisinperinnän riskiä selvitettiin opetus- ja kulttuuriministeriöstä.

Sivistyslautakunnan 15.9.2022 § 145 ja kaupunginhallituksen 3.10.2022 § 305 hyväksymässä suunnitelmassa edellytettiin, että ennen toteutettavaa jäähallin kauppaa opetus- ja kulttuuriministeriöltä on saatava sitoumus siitä, ettei mahdollisen kaupan johdosta Yhtiöltä peritä takaisin sen saamaa rakentamisavustusta.

Asian valmistelun kuluessa opetus- ja kulttuuriministeriö lähetti 2.12.2022 kirjeen (esityslistaliite 3) Savonlinnan kaupungille. Kirjeessä ministeriö kuvaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 53 §:n 2 momentin sisältöä, jonka mukaan omaisuuden luovutuksesta johtuva valtionavustuksen palautus voidaan jättää määräämättä, jos luovutuksen saaja sitoutuu omaisuuden luovutuksen yhteydessä vastaamaan avustuksen saajalle asetetuista palautusehdoista luovutuksen jälkeen, ja valtionavustuksen OKM/36/628/2017 kohteena ollutta Savonlinnan harjoitusjäähallia käytetään edelleen valtionavustukseen oikeuttavaan toimintaan siten, kuin ministeriölle on Savonlinnan Jäähalli Osakeyhtiön

valtionavustushakemuksessa (esityslistaliite 4) esitetty. Käyttötarkoituksen säilyminen tulee ilmetä omaisuuden luovutusta koskevasta sopimuksesta.

Edelleen asian valmistelun kuluessa ja edellä mainitun ministeriön kirjeen vastaanottamisen jälkeen asiassa on käyty keskustelua ministeriön vastuullisen virkamiehen kanssa. Virkamiehen kanssa käydyn keskustelun (esityslistaliite 5) johtopäätöksenä on, että ministeriö ei voi ennen jäähallia koskevaa kauppaa antaa ehdottoman muotoista sitoumusta siitä, ettei myönnettyä avustusta perittäisi takaisin, koska lainsäädäntö on kirjoitettu muotoon ”voidaan jättää määräämättä”.

Valtionavustusta koskevan päätöksen lisäehtojen kohdan 9. mukaan perustamishankkeeseen saadun valtionavustuksen palauttamiseen sovelletaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 53 pykälää, jos valtionavustuksella hankittu omaisuus luovutetaan toiselle, sen käyttötarkoitusta muutetaan tai omaisuus vahingoittuu tai tuhoutuu. Palautusta ei määrätä, jos valtionavustuksen myöntämisestä on kulunut yli 15 vuotta. Valtionapuviranomaiselle tulee ilmoittaa 6 kuukauden kuluessa em. olosuhteiden muutoksesta.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 53.1 §:ssä (8.5.2020/320) säädetään perustamishankkeeseen suoritetun valtionavustuksen palautuksesta jos valtionavustuksella hankittu omaisuus luovutetaan toiselle tai jos toiminta lopetetaan taikka omaisuuden käyttötarkoitusta muutetaan pysyvästi eikä omaisuutta käytetä muuhun valtionosuuteen oikeuttavaan toimintaan, on valtionavustus palautettava säännöksessä tarkemmin kuvatun laskentaperusteen mukaisesti.

Valtionapuviranomaisena opetus- ja kulttuuriministeriö voi edellä mainitun lain 53.2 §:n mukaan jättää avustuksen palautuksen määräämättä jos luovuttaja omaisuuden luovutuksen yhteydessä sitoutuu vastaamaan palautusehdoista myös luovutuksen jälkeen tai jos luovutuksen saaja sitoutuu vastaaviin omaisuuden luovuttajaa koskeviin palautusehtoihin.

Edellä mainitun lain sanamuodon perusteella ”voidaan jättää määräämättä” jäähallikauppaan sisältyy avustuksen takaisinperinnän riski. Ministeriön kanssa käydyn keskustelun perusteella riskiä voidaan pitää todennäköisyydeltään pienenä, mutta riskin realisoituminen on kuitenkin mahdollista. Oikeuskäytännössä on löydettävissä ratkaisuja, joissa päätetty takaisinperintä on saanut lainvoiman (mm. KHO 20.3.2018/1260, KHO 18.2.2021/65).

Edellä mainituilla takaisinperinnän uhkaan liittyvillä perusteilla kaupungin johtavat viranhaltijat ovat arvioineet, että on perusteltua arvioida Yhtiön purkamista ja jäähallin luovutusta toimitelmissä uudelleen. Tarkoituksenmukaisinta on valmistella asian uudelleen arviointi sivistyslautakunnassa.

Asian valmistelun kuluessa Yhtiötä on kehoitettu valmistelemaan esitys Yhtiön toiminnan jatkamisen varalta varalta.

Yhtiön esitys

Yhtiön hallitus on esittänyt 14.3.2023 (esityslistaliite 6) ja 21.4.2023 (esityslistaliite 7) Savonlinnan kaupungille seuraavaa:

14.3.2023:

1. Ns. kilpahallin vuokraksi määritellään vuoden 2022 taso, johon tehdään erikseen sovittavalla indeksillä korotuksia vuodesta 2025 alkaen.

Lisäksi määritellään tarkemmin Yhtiölle kuuluvien huolto/korjaustoimenpiteiden sekä kaupungille kuuluvien peruskorjaustyypisten toimenpiteiden rajat, jotta vältetään Yhtiölle syntyvät yllättävät erittäin merkittävät lisäkustannukset jatkossa.

2. Kaupunki tekee yhtiöön vuosittaiset 300 000 euron SVOP-sijoitukset vuosina 2024-2026. Näillä sijoituksilla kevennetään Yhtiön vieraan pääoman rasitusta siten, että lyhennetään lainoja 250 000 euroa/vuosi ja maksetaan loppusijoituksella kohonneet korkokulut.
3. Purkamista odotettaessa syntyneille ostoveloilta kaupunki myöntää akordin.

21.4.2023:

Vaihtoehtona aiemmin tehdylle talouden tervehdyttämisesitykselle Savonlinnan Jäähalli Oy esittää, että kaupungille maksettavia kustannuseriä sovitellaan siten, että hallimiesten työpanoksesta maksettava korvaus on jatkossa 4.000 euroa (alv 0 %) ja päähallin vuokra 2.000 euroa (alv 0 %) kuukaudessa. Vaihtoehtoisesti ko. kustannusten alentaminen voidaan korvata samansuuruisella yhteistoimintaosuuden kasvattamisella. Lisäksi purkamista odotettaessa syntyneille ostoveloilta kaupunki myöntää akordin.

Punnintaa eri vaihtoehtojen välillä

Asiassa näyttäytyy pääasiallisesti kaksi eri vaihtoehtoa; yhtiön purkaminen ja toisaalta Yhtiön toiminnan jatkaminen ja joita voidaan vertailla seuraavasti kaupungin näkökulmasta:

Yhtiö puretaan; Jäähalli kaupungille

<u>Vahvuudet</u> <ul style="list-style-type: none">• Vähentää kaupungin käyttötalousmenoja• Toiminta vakaampaa myös yllättävien lisäkustannusten toteutuessa• Vähentää yhtiöön kohdistuvaa hallinnollista työtä• Yhtiön hallinto sekä raportointi ja kaupungilla tarvittava konserniohjaus kevenee	<u>Heikkoudet</u> <ul style="list-style-type: none">• Yhtiöittämiseen tyypillisesti liitettyä tehostamispotentiaalia ei välttämättä saavuteta• Jäähallin hallinnointi lisännee jonkin verran työmäärää kaupungin organisaatiossa• Varainsiirtoverovelvollisuus kaupungille jäähallin omistusoikeuden siirrosta
<u>Mahdollisuudet</u> <ul style="list-style-type: none">• Mahdollisuus kehittää toimintatapoja ja järjestelmiä yhteneviksi muun kaupungin hallivuokraustoiminnan kanssa	<u>Uhat</u> <ul style="list-style-type: none">• Kaupunkiin kohdistuu 750.000 euron avustukseen kohdistuu takaisinperintä

Yhtiön toiminta jatkuu

<u>Vahvuudet</u> <ul style="list-style-type: none">• Yhtiöittämiseen tyypillisesti liitetty tehostamispotentiaali on mahdollista saavuttaa• Päätöksenteon nopeus• Toiminnan joustavuus	<u>Heikkoudet</u> <ul style="list-style-type: none">• Heikko kannattavuus• Ylläpitää/Kasvattaa kaupungin käyttötalousmenoja• Epäselvyydet kustannusten
--	--

<ul style="list-style-type: none"> Kustannusten vertailtavuus ja läpinäkyvyys 	jakautumisessa yhtiön ja kaupungin kesken lisäävät selvittelytyötä
<u>Mahdollisuudet</u> <ul style="list-style-type: none"> Mahdollisuus tuottavuuden parantamiseen 	<u>Uhat</u> <ul style="list-style-type: none"> Tulorahoitus voi jäädä heikoksi ja vaatii kaupungin jatkuvaa tukea Yllättävät merkittäviä kustannuksia aiheuttavat tapahtumat (viime vuosina pandemia, sähkön hinnan nousu tms.) ovat pienelle yhtiölle ongelmia Yllättävät vakuutuskorvattavat vahingot aiheuttavat kassanhallintaan ongelmia, kaupungilla 30.000 euron omavastuu

Yhtiö on esittänyt kolme vaihtoehtoista mallia toiminnan jatkuessa. Näitä vaihtoehtoja voidaan vertailla seuraavasti kaupungin näkökulmasta:

Yhtiön esitys 14.3.2023 (Svop)

<u>Vahvuudet</u> <ul style="list-style-type: none"> Vahvistaa Yhtiön omaa pääomaa/vakavaraisuutta Vältetään varainsiirtoverovelvollisuus jäähallin omistusoikeuden siirrosta 	<u>Heikkoudet</u> <ul style="list-style-type: none"> Maksetaan viimesijaisena takaisin omistajalle
<u>Mahdollisuudet</u> <ul style="list-style-type: none"> Vieras PO alenee/mahdollistaa Yhtiön rahoituskustannusten alentamisen ja siten vähentää ulkopuolisille (rahoitusyhtiöt, pankki) suoritettavia maksuja 	<u>Uhat</u> <ul style="list-style-type: none"> Mahdollinen alaskirjaaminen kaupungin tuloslaskelmassa/taseessa jossain vaiheessa →tulosvaikutteinen vastaava kulu kyseisenä vuonna

Yhtiön esitys 21.4.2023 (Kustannuserien alentaminen)

<u>Vahvuudet</u> <ul style="list-style-type: none"> Parantaa maksuvalmiutta 	<u>Heikkoudet</u> <ul style="list-style-type: none"> Ei palautusta omistajalle Ei vaikuta ulkopuolisten rahoituskulujen määrään Päähallin vuokraan kohdistuva alentaminen toteutettava päähallin vuokrasopimusta päivittämällä Vaatii talousarviomuutokset sekä sivistys- että tekniselle toimialalle
<u>Mahdollisuudet</u> <ul style="list-style-type: none"> Mahdollistaa toiminnan tervehdyttämisen 	<u>Uhat</u> <ul style="list-style-type: none"> Suoritettavat kustannusten korvaukset

	<p>jäävät pysyvästi alhaiselle tasolle, pysyvä ja mahdollisesti kasvava rasite kaupungin käyttötaloudelle palkkajne. kustannusten noustessa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nouseva korkotaso nostaa yhtiön ulkopuolisista lainoista maksamia korkoja entisestään
--	---

Yhtiön esitys 21.4.2023 (Yhteistoimintaosuuden lisääminen)

<p><u>Vahvuudet</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Suora avustus on teknisesti yksinkertaista toteuttaa yhteistoimintasopimuksen muutoksena 	<p><u>Heikkoudet</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ei palautusta omistajalle • Ei vaikuta rahoituskulujen määrään • Hallinnollista työtä ei ole mahdollista vähentää
<p><u>Mahdollisuudet</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mahdollistaa toiminnan tervehdyttämisen 	<p><u>Uhat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhteistoimintaosuuden määrä voi muuttua vuosittain talousarviokäsittelyn kautta

Yhtiön esityksen vaikutukset Yhtiön kannattavuuteen

Yhtiöstä on tehty kannattavuuslaskelmat edellä mainittujen Yhtiön hallituksen eri esitysten perusteella.

Yhtiön hallituksen 14.3.2023 esityksen perusteella kannattavuuslaskelman Svopin sisältämän vaihtoehdon (esityslistaliite 8, Salainen JulKL 24 § 17 kohta) mukaan vuosittainen rahoitustulos (sisältäen vuotuiset 250.000 euron lainanlyhennykset vuosina 2024-2026) kehittyy seuraavasti (€):

2022	TA 2023	2024	2025	2026	2027
Toteuma					
-61.370,00	-86.161,00	33.875,00	5.238,00	90.806,00	1.728,00

Yhtiön hallituksen 21.4.2023 vaihtoehdoisen esityksen, kustannuserien alentamisen (ilman yhteistoimintaosuuden lisäämistä) perusteella kannattavuuslaskelman (esityslistaliite 9, Salainen JulKL 24 § 17 kohta) vuosittainen rahoitustulos (lainoja ei tässä vaihtoehdossa lyhennetä) kehittyy seuraavasti (€):

2022	TA 2023	2024	2025	2026	2027
Toteuma					
-61.370,00	-63,00	-7.267,00	949,00	9.117,00	12.418,00

Yhtiön esityksen vaikutukset kaupungin vuoden 2023 talousarvioon ja taloussuunnitelmaan 2023-2026

Yhtiön esityksen hyväksyminen johtaa talousarviomuutoksiin sivistystoimialalla ja teknisellä toimialalla.

Savonlinnan kaupunki on perinyt päähallin vuokrana Savonlinnan Jäähalli Oy:ltä 75.000 euroa. Vuodelle 2023 vuokraa on päätetty periä 155.436 euroa.

Savonlinnan kaupungin erääntyneet ja purkamissuunnitelman johdosta maksamattomat saatavat Savonlinnan Jäähalli Oy:ltä tulevat olemaan arviolta enintään 335.000 euroa 30.6.2023 mennessä. Erääntyneistä saamisista vuoden 2022 osuutta on noin 165.000 euroa.

Savonlinnan Jäähalli Oy:n toiminnan jatkamisen johdosta vuoden 2023 talousarviota on muutettava.

Talousarvion 2023 sivun 157 toinen kappale (voimassa oleva):

Savonlinnan Jäähalli Oy:lle on kaupunginvaltuusto myöntänyt lisämäärärahan vuoden 2022 yhteistoimintaosuuteen päätöksellä KV 26.09.2022 § 70. Koronan vaikutukset ja energian hinnan kohoaminen ovat vaikeuttaneet yhtiön tilannetta ja johtaneet siihen, että toiminnan jatkaminen yhtiössä ei ole taloudellisesti kestäväällä pohjalla nykyisellä mallilla. Tavoitteena on yhtiön purkaminen vuonna 2023.

Talousarvion 2023 sivun 157 toinen kappale muutetaan muotoon:

Savonlinnan Jäähalli Oy:lle on kaupunginvaltuusto myöntänyt lisämäärärahan vuoden 2022 yhteistoimintaosuuteen päätöksellä KV 26.09.2022 § 70. Koronan vaikutukset ja energian hinnan kohoaminen ovat vaikeuttaneet yhtiön tilannetta ja johtaneet siihen, että toiminnan jatkaminen yhtiössä ei ole taloudellisesti kestäväällä pohjalla nykyisellä mallilla. Tavoitteena on yhtiön toiminnan edellytysten turvaaminen yhtiöön vuosien 2023-2025 aikana tehtävällä xxxxx euron suuruisella pääomasijoituksella.

tai vaihtoehtoisesti

Savonlinnan Jäähalli Oy:lle on kaupunginvaltuusto myöntänyt lisämäärärahan vuoden 2022 yhteistoimintaosuuteen päätöksellä KV 26.09.2022 § 70. Koronan vaikutukset ja energian hinnan kohoaminen ovat vaikeuttaneet yhtiön tilannetta ja johtaneet siihen, että toiminnan jatkaminen yhtiössä ei ole taloudellisesti kestäväällä pohjalla nykyisellä mallilla. Tavoitteena on yhtiön toiminnan edellytysten turvaaminen yhtiöön vuosien 2023-2025 aikana tehtävällä xxxxx euron suuruisella yhteistoimintasopimuksessa sovitulla avustuksella.

Yhtiö toimittaa kaupunginhallituksen käsittelyä varten ja sen hyväksyttäväksi talousarvion tavoitekortin edellyttämät muutokset (Talousarvion 2023 tavoitekortti (s. 176).

Toimenpiteiden kuuluminen kaupungin tehtäviin (Toimiala)

Kuntalain 7 §:n mukaan kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa tehtävät ja järjestää sille laissa erikseen säädetty tehtävät. Savonlinnan Jäähalli Oy:n toiminnan tarkoituksena on ylläpitää Savonlinnassa sijaitsevia jäähalleja. Jäähalleja käytetään monenlaiseen liikunnan edistämistä ja kaupungin elinvoimaa tukevaan tarkoitukseen.

Kaupunginhallitus on 15.2.2021 tekemässään päätöksessä katsonut, että Savonlinnan Jäähalli Oy on yhtiö, joka toteuttaa liikuntalain 5 §:n tarkoittamalla tavalla yleistä etua. Sanotun lainkohdan perusteella yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla on kuntien tehtävä. Kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle. Kuntalain 9 §:n mukaan kunta voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat tehtävät itse tai hankkia ne sopimukseen perustuen muulta palvelujen tuottajalta.

Nyt suunnitelluilla toimenpiteillä Yhtiön toimintaedellytyksiä voidaan parantaa. Toimintaedellytysten parantamista voidaan pitää kaupungin edun mukaisena.

Hallinnon oikeusperiaatteet

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen toiminta on oltava yhdenvertaista, johdonmukaista. Aikaisemmasta konserniyhtiöiden rahoitustoimenpiteistä voidaan maininta Savonlinnan Yritystilat Oy:lle annettu pääomasijoitus. Kaupunginvaltuusto päätti 26.9.2022 § 70 antaa Savonlinnan Yritystilat Oy:lle 1,5 miljoonan euron suuruisen pääomasijoituksen (SVOP) vuosille 2019-2022, josta vuoden 2022 sijoitusosuus oli 400.000 euroa. Pääomasijoituksen vaihtoehtona voidaan toimintaa tukea myös muilla tavoin, esimerkiksi avustuksen keinoin.

Hallinnon suhteellisuusperiaatteen mukaan on arvioitava, onko suunniteltu toimenpide oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärän kanssa. Yhtiön tervehdyttäminen on tarkoituksenmukaisinta ja se on kaupungin suoran omistuksen kanssa vaihtoehtoinen menettelytapa.

Valtiontukisääntely

Kaupunginhallitus on 15.2.2021 tekemässään päätöksessä katsonut, että Savonlinnan Jäähalli Oy ei ole markkinoilla toimiva yhtiö, vaan toteuttaa liikuntalain 5 §:n tarkoittamalla tavalla yleistä etua. Sanotun lainkohdan perusteella yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla on kuntien tehtävä. Kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle. Kuntalain 9 §:n mukaan kunta voi tuottaa järjestämismääräyksiensä mukaisesti kuuluvat tehtävät itse tai hankkia ne sopimukseen perustuen muulta palvelujen tuottajalta. Savonlinnan kaupunki hankkii liikuntalain 5 §:n mukaiset tehtävien järjestämiseksi tarvittavat palvelut Savonlinnan Jäähalli Oy:ltä.

Koska Yhtiö ei toimi markkinoilla, ei sille annettu pääomasijoitus, eikä muukaan edellä mainittu Yhtiön esittämä toimenpide, vastaavasti ole valtiontukea SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla, koska se ei vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Union tuomioistuimen ratkaisukäytännössä on arvioitu valtiontukea uimahallin rakentamiseen (Asia N258/2000 Leisure Pool Dorsten/Komissio. Ratkaisussa annettiin merkitystä sille, että halli ei ollut verrattavissa kansallisille tai kansainvälisille markkinoille suuntautuneeseen vesipuistoon, joka houkuttelisi käyttäjiä paikallista laajemmalta alueelta jäsenvaltioiden välistä kilpailua väärin tavalla. Asian valmistelussa on katsottu, että jäähallin ylläpitäminen on verrattavissa vastaavalla tavalla uimahalliin, joka palvelee ensisijaisesti paikallisesti.

Kilpailuneutraliteetti

Edellä mainittua toiminnan jatkamista suunniteltaessa tulee arvioida myös kilpailuneutraliteettia ja sitä, harjoittaako Savonlinnan Jäähalli Oy taloudellista toimintaa ja onko kaupungin toimenpiteillä kilpailulain 30 a §:ssä tarkoitettuja vaikutuksia. Jos Savonlinnan Jäähalli Oy:n katsotaan harjoittavan taloudellista toimintaa, sovellettavaksi voivat tulla kilpailulain kilpailuneutraliteettia koskevat säännökset.

Liikuntalain 5 §:n 4 momentin mukaan kunta ei yleistä etua toteuttavia tehtäviä hoitaessaan toimi kilpailutilanteessa markkinoilla, ellei niitä toteuteta liiketoiminnallisina tavoittein ja perustein.

Liikuntalain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen HE 190/2014 vp mukaan eduskunnan hallintovaliokunta on mietinnössään (HaVM 10/2013 vp) katsonut, että liikuntapalvelut ovat luonteeltaan lakisäätöisiä ja kunnan

tehtäväalaa kuuluvia palveluja, mutta kunnilla on harkintavalta päättää, missä laajuudessa ja millä tavoin palveluja järjestetään. Valiokunta painottaa, että kunta ei hoida tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla ainakaan, jos toiminnassa on kysymys liikuntatoimen lakisäätteisestä tai lakiin perustuvasta vapaaehtoisesta tehtävästä, johon ei liity liiketoiminnallisia piirteitä. Silloin siis, kun kunnan liikuntapalveluita ei hinnoitella markkinaehtoisesti, vaan rahoitetaan esimerkiksi valtionosuuksin, tällaista toimintaa ei voida pitää kilpailutilanteessa markkinoilla harjoitetuksi toiminnaksi. Ratkaisevaa on harjoitetun toiminnan luonne, joka arvioidaan tapauskohtaisesti.

Savonlinnan Jäähalli Oy:n liikuntapalveluiden tuottamista ei hinnoitella markkinaperusteisesti, vaan hinta muodostuu osin käyttömaksujen kertymällä ja osin kaupungin avustuksen tason mukaisena.

Kilpailun tasapuolisuuden osalta hallituksen esityksessä (HE 190/2014) on edelleen viitattu hallintovaliokunnan käsitykseen (HaVL 8/2013 vp), että taloudellisen toiminnan käsite sulkee lain soveltamisalan ulkopuolelle monia kunnan erityistoimialaan kuuluvia tehtäviä. Lausunnossa todetaan, että kunta ei hoida tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla ainakaan, jos toiminnassa on kysymys kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- tai nuorisotoimen lakisäätteisestä tai lakiin perustuvasta vapaaehtoisesta tehtävästä, johon ei liity liiketoiminnallisia piirteitä. Hallituksen esityksessä on viitattu KHO 2002:4 ratkaisuun, jonka mukaan liikuntapaikkojen vuokraamiseen liikuntalain tavoitteiden saavuttamiseksi ei tullut soveltaa kilpailulakia.

Liikuntalain esitöiden (HE 190/2014 vp) mukaan säännöksen tarkoituksena on turvata yhtäältä liikuntapalvelujen luonne peruspalvelujen luonteisena palveluna ja toisaalta se, että palvelut olisivat yhdenvertaisesti kaikkien kuntalaisten saavutettavissa varallisuuden sitä estämättä.

Kilpailuneutraliteettiä koskevassa arvioinnissa on kiinnitetty huomioita siihen, ettei yleisen edun mukainen toiminta kuulu Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) kilpailuneutraliteettivalvonnan piiriin. Esimerkiksi jos yleisen edun mukaiset tavoitteet olisi mahdotonta saavuttaa ilman tasapuolisen kilpailun vaarantamista. Edelleen sellainen toiminta, jolla ei ole kielteisiä kilpailuvaikutuksia, ei kuulu kilpailuneutraliteettivalvonnan piiriin. Esimerkiksi tilanteissa, joissa yksityistä tarjontaa ei synny tai ei ole todennäköistä, että sitä voisi syntyä, julkisen sektorin toiminnalla ei ole yleensä kielteisiä kilpailuvaikutuksia (ns. markkinapuute).

Kilpailulain 30 b §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 40/2013 vp) mainitaan kunnan lain perusteella järjestämät kulttuuri- tai liikuntapalvelut tilanteena, jossa lainsäätäjä on voinut tarkoittaa sivuuttaa taloudellisen kilpailun toiminnan ohjausmekanismista.

Savonlinnan Jäähalli Oy:n perustamisen yhteydessä Savonlinnan kaupunginvaltuusto on päätöksessään (esityslistaliite K) perustellut Yhtiön toimintaa taloudellisena toimintana ja viitannut myös käyttövuorojen myynnin osalta arvonlisäverovelvolliseksi hakeutumiseen. Arvonlisäverovelvollisuudessa on kyse sen 1 §:n osalta muun ohella liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta palvelun myynnistä. Kilpailuneutraliteetin kannalta on katsottava, että arvonlisäverovelvollisuus ei ole kuitenkaan asiassa ratkaiseva. Alueella on toiminnassa yksityisesti ylläpidetty jäähalli, joten alueella on vastaavia palveluntarjoajia. Asiasas on erityisesti otettava kuitenkin huomioon kaupungin omistaman yhtiön toiminnan luonne. Asiasas on erityisesti otettava huomioon, että Yhtiö tarjoaa vuoroja yleisön käyttöön maksutta. Hallin käyttöä ei ole eikä voitukaan evätä ulkopaikkakuntalaisilta, mutta käytännössä valtaosa

käyttäjistä on Savonlinnasta. Vuoroja käyttää maksutta Savonlinnan kaupungin koululaiset ja päiväkotiryhmät, joilla tiloja saadaan laajemmin myös hyötykäyttöön. KHO:n ratkaisussa 2002:4 yhtenä arviointiperusteena oli se, että nuorisolta perityt maksut ovat olleet alhaisempia kuin aikuisilta perityt vastikkeet. Ns. juni-ikäiset käyttävät hallin vuoroista noin 70 %:ia. Edellä mainituille ryhmille tarjotut tilat toteuttavat liikuntalain tarkoittamia lakisääteisiä velvoitteita ja siten, vaikka Yhtiön toiminnalla ja sen tukemisella on mahdollisesti jossain määrin tasapuolisen kilpailun elementtejä vaarantavia tekijöitä, ei lakisääteisen toiminnan tavoitteita arvioida saavuttavan ilman kaupungin tarjoamia tilavuoroja. Kyseessä on kokonaisuutena arvioiden samankaltaisesta olosuhteesta kuin on kuvattu edellä mainitussa KHO 2002:4 ratkaisussa ja voidaan siten lähteä siitä Savonlinnan Jäähalli Oy:n toiminta ei siten aiheuta kilpailulain 30 a §:n tarkoittamia vaikutuksia.

Taloudellinen riskianalyysi (SALAINEN, JulKL 6 luku, 24 §, 20 kohta)

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Toimivalta

Kuntalain 39 §:n mukaan kaupunginhallituksen tulee vastata kunnan omistajaohjauksesta. Näin ollen asiassa toimivalta peruttaa aikaisemmin annettu toimintaohje on kaupunginhallituksella.

Kaupunginhallitus päättää hallintosäännön 45 §:n mukaan laskutus- ja perimisohejden antamisesta, jossa kuitenkin ei ole ohjeistettu akordin antamisesta. Koska akordin voidaan arvioida kuuluvan laskutus- ja perimisohejeissa kantaa otettaviin asioihin, kaupunginhallituksella on toimivalta päättää siten myös akordista.

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää talousarviosta. Vakiintuneen tulkinnan mukaan valtuusto päättää myös talousarvionmuutoksista.

Toimitiloista perittävästä vuokrasta päättäminen kuuluu tekniselle toimialalle.

Lapsivaikutusten arviointi Koska jäähallin ylläpitäminen jatkuu, asialla ei ole merkittäviä vaikutuksia.

Yritysvaikutusten arviointi Savonlinnan jäähalli Oy:n toiminnan jatkaminen edellyttää yhtiön toimintaedellytysten turvaamista.

Esittelijä Sivistystoimenjohtaja Ripatti Mikko

Päätösehdotus Sivistyslautakunta päättää esittää tekniselle toimialalle, että se käsittelee viipymättä Savonlinnan Jäähalli Oy:n esityksen päähallin vuokrasopimuksen muuttamiseksi ja vuokran alentamiseksi siten, että se on jatkossa toistaiseksi 2.000 euroa kuukaudessa; ja hyväksyisi osaltaan tekniselle toimialalle kohdistuvat talousarvionmuutokset, maksimissaan 230.000 euroa vuokra-akordin ja vuokranalennuksen kompensoimiseksi.

Sivistyslautakunta hyväksyy yhteistoimintasopimuksen päivittämisen ja hallihenkilökunnan työpanoksen korvauksen laskemisen 4.000 euroon kuukaudessa;

Sivistyslautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle, että se
a) päättää peruuttaa aikaisemman 3.10.2022 § 305 päätöksessään antaman toimintaohjeen Savonlinnan Jäähalli Oy:lle siten, että kiinteistöllä 740-13-9904-2 sijaitsevan harjoitusjäähallin kauppaa ei toteuteta ja
b) päättää myöntää Savonlinnan Jäähalli Oy:n erääntyneille veloille enintään 335.000 euron akordin;

Vielä sivistyslautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle
c) edellyttäen, että teknisen toimialan edellä mainittu osuus kokonaisuudesta toteutuu, talousarvion muuttamista seuraavalla tavalla: teknisen toimialan vuokratuottoja alennetaan enintään 230.000 euroa vuonna 2023 myönnettävän vuokra-akordin (143.000 euroa) kattamiseksi sekä myönnettävän vuokranalennuksen (87.000 euroa) kompensoimiseksi; ja sivistystoimialan myyntituottoja alennetaan enintään 245.000 euroa saamatta jäävän laskutuksen pohjalta myönnettävän akordin (192.000 euroa) sekä myönnettävän työveloituksiin myönnettävän alennuksen (50.400 euroa) kattamiseksi; talousarvionmuutosten lopulliset summat täsmäntyvät päätöksenteon edetessä;
d) talousarvion tekstiosuuden ja tavoitekortin muuttamista selostusosassa todetuin tavoin.

Päätös Sivistyslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Tiedoksi Tekninen lautakunta/tekninen toimiala

Toimenpiteet Kaupunginhallitus/kaupunginvaltuusto